

Námsáætlun í náttúru- og samfélagsfræði fyrir 4. bekk 2011-2012

Tímabil: Haustönn

4 kennslustundir á viku

Kennari: Steinunn L. Ragnarsdóttir og Valgerður L. Daníelsdóttir

Markmið

Markmið í náttúru- og samfélagsfræði eru í samræmi við aðalnámskrá grunnskóla.

Inntak

Megin viðfangsefni námssviðsins er að fylgjast með lífríkinu breytast eftir árstíðum og skoðuð samhengi milli lífrænna og lífvana þátta í náttúrunni. Komið er inn á fjölmörg atriði, svo sem verður fræði, aðlögun, atferli, vöxt og æxlun lífvera.

Námsefni

Unnið er með: *Náttúran allan ársins hring, Komdu og skoðaðu hafið, Komdu og skoðaðu hringrásir.* Samþætting við aðrar námsgreinar verður höfð að leiðarljósi og notuð hvenær sem tækifærin gefast.

Kennsluáferðir og skipulag

Fjölbreyttar kennsluáferðir hafðar að leiðarljósi og samþætting við aðrar námsgreinar.

Námsmat

Matið byggist á:

- ✓ Lykilhæfni í námi sem byggir á grunnþáttum í menntun og áhersluþáttum grunnskólalaga: Ábyrgð; frumkvæði, áræðni og þrautseigja; námsvitund; samstarf; sjálfstæð vinnubrögð og skipulag; tjáning; jákvæðni og framkoma.
- ✓ Hæfni nemenda (þekking og leikni) innan námssviðs sbr. námsmarkmið.

Form og tíðni námsmats:

Lögð verður fyrir stöðukönnun og sjálfsmat í lok annar. Unnið er með símat og kvarða yfir veturinn. Hóp- og heimapróf.

Tímabil	Dagar	Námsefni/viðfangsefni	Markmið/áherslur	Verkefni/próf
22. - 26. ág.	4	Fjaran og hafið. Komdu og skoðaðu hafið – vettvangsferð í fjöru.	Að nemendur: • skoði strönd í heimabyggð þar sem rof er.• njóti útiveru og læri að þekkja nokkrar plöntur.	Sýnum safnað úr fjörunni sem og plöntum sem þar vaxa. Plönturnar verða þurrkaðar og notaðar við annað verkefni.
29. ág. - 2. sept.	5	Komdu og skoðaðu hafið – unnið úr vettvangsferð.	• búa til líkan af stönd, ræði hvað rof er, hvar setmyndun og hvernig má búast við að ströndin breytist með tímanum.	

			• gera einfaldar tilraunir með vatn og sand til að reyna að gera sér grein fyrir að vatn í hvaða formi sem er hefur áhrif á yfirborð. • átti sig á að lífverur þarfnast vatns, lofts, fæðu og búsvæðis til að lifa. • geri sér grein fyrir að dýr nærast á öðrum lífverum. • Ræða dæmi um hvernig dýr annast afkvæmi sín og bera þau saman við manninn, t.d. fuglar, fiskar og hvalir.	
5. - 9. sept.	5	Plöntur. Náttúran allan ársins hring bls. 5-7.	• kanni séreinkenni plantna með athugun. • geri sér grein fyrir mikilvægi góðrar umgengni í náttúrunni og tilgangi friðunar.	Hugtakakort um sumarið. Vinnublað.
12. - 16. sept.	5	Sumarhiti. Náttúran allan ársins hring bls. 8-112. Komdu og skoðaðu hringrásir bls. 4-5.	• öðlist skilning á því hvað uppgufun er. • skilji að vatn getur skipt um ham. • skilji að efni breytast gjarnan þegar þau eru hituð. • skoði og ræði um afleiðingar árstíðarbreytinga í íslenskrí náttúru. • ræði um veðurfarið bæði út frá eigin upplifunum og einnig út frá veðurkortum og veðurspám.	Tilraun með uppgufun. Teikna upp hringrás vatns. Vinnublað.
19. - 23. sept.	5	Samræmd próf.		
26. - 30. sept.	4	Öll þurfum við að næra okkur. Náttúran allan ársins hring bls. 13-15. Komdu og skoðaðu hringrásir bls. 8-9 og 14-15.	• flokka dýr eftir því hvað þau éta, þ.e. hvort þau nærast á plöntum eða öðrum dýrum. • geri sér grein fyrir að plöntur eru undirstaða lífsins. • geri sér grein fyrir tengslum milli lífvera, einkum út frá fæðuöflun. • þekki hringrás vatnsins.	Teikna upp hringrás; ljóstíllífun og fæðukeðju. Vinnublað.
3. - 7. okt	2	Tré. Náttúran allan ársins hring bls. 16.	• geri sér grein fyrir að hægt sé að finna út aldur trjáa með talningu árhringja. • þekki þrjá stærstu skóga landsins. • þekki mun á lauf- og barrtrjám. • geri sér grein fyrir hlutverki nytjaskóga.	Teikning: rætur, stofn, greinar, laufkróna. Vinnublað.
10. - 14. okt.	5	Haust – vindar og misheitt loft. Náttúran allan ársins	• geri sér ljóst hvað vindátt er, að vindurinn sé missterkur og að í honum felst kraftur.	Tilraun með seglbáta og heitt loft.

		hring bls. 17-20	ræði breytingar í náttúrunni sm eru vegna árhrafa vinda. komist að því að loft þenst út þegar það hitnar og að heitt loft stífur upp. átti sig á orkugjöfum í umhverfinu.	Hugtakakort um haust. Vinnublað.
17. - 21. okt.	5	Plöntur búa sig undir veturinn. Náttúran allan ársins hring bls. 20-24. Komdu og skoðaðu hringrásir bls. 6-7.	geti lýst nokkrum einföldum en ólíkum lífsferlum lífvera svo sem fræ verður að plöntu. geri sér grein fyrir því að lífverur undirbúa sig fyrir veturinn á mismunandi hátt. þekki muninn á fjölærum og einærum plöntum. átti sig á áhrifum árstíðabundinna breytinga á íslenskt lífríki.	Tilraun með eplafræ. Teikna hringrás lífsferla. Vinnublað.
24. - 28. okt.	3	Dýrin búa sig undir veturinn. Náttúran allan ársins hring bls. 25-30. Komdu og skoðaðu hringrásir bls. 12-13	geri sér gein fyrir að lífverur undirbúa sig undir veturinn á mismunandi hátt. fræðist um flug fuglanna og þekki muninn á farfuglum og staðfuglum. kynnist rotnun jurtalesa og fræðist um hringrás efna í náttúrunni.	Fuglaverkefni. Vinnublað.
31. okt. - 4. nóv.	5	Vetur. Náttúran allan ársins hring bls. 31-36.	kynnist eiginleikum vatns með athugunum og skilji hvernig úrkoma myndast geri sér grein fyrir mismunandi veðurfari.	Hugtakakort um veturinn. Tilraun – regndropar.
7. - 11. nóv.	3	Vetur – fengitími, fiskar, smáfuglar. Náttúran allan ársins hring bls. 37-43.	kynnist og fylgist með hegðun dýra svo sem æxlun. Ræði hvernig ólíkar dýrategundir annast afkvæmi sín. Læri að litir lífvera gegna hlutverki í lífbaráttu þeirra.	Vinnublað.
14. - 18. nóv.	5	Vor – birta. Náttúran allan ársins hring bls. 44- 48	geti lýst á einfaldan hátt hvernig ljós hreyfast og skuggar myndast. Búa til skuggamyndir. Ræði um áhrif sólarljóssins á nánasta umhverfi, s.s. vatn, hitastig í skugga og í sólarljósi.	Hugtakakort um vorið. Tilraun með skugga.
21. - 25. nóv.	5	Þema: Rannsóknarstofan (Bókalaus vika)	átti sig á að sum efni leysast upp í vatni en önnur ekki. þekki að ljós er samsett úr ýmsum litum. kynnist eiginleikum segla. kynnist því að það má rafmagna hluti með núningi. geri athuganir sem sýna rúmmál lofts.	Ýmsar tilraunir.

			• athuga ýmis ólík fyrirbæri með tilliti til mismunandi lita s.s. regnbogann og þrístrent gler.	
28. nóv. - 2. des.	5	Vor – smádýr og fuglar. Náttúran allan ársins hring bls. 48-53	• geri sér ljóst að lífverur eiga sér kjöraðstæður.• geri sér grein fyrir nauðsyn þes að fuglar liggi á hreiðrum.	Vinnublað.
5. - 9. des.	5	Vor – fiskar, lömb, hunangsflugur. Náttúran allan ársins hring bls. 54-56	• kynnist íslensku húsdýrunum.• ræði einkenni og lifnaðarhætti algengustu húsdýra á Íslandi.	Vinnublað.
12. - 16. des.	5	Jólaþema.		
19. - 20. des.	1	Jólaþema.		
2. - 6. jan.	3	Sumarið Náttúran allan ársins hring bls. 58-61	• læri um frævun.• Ræði og kanni gögn um helstu fugla í heimabyggð og kynnist sérkennum þeirra; söng, gerð nefis og fóta, vængjum og fjöðrum.	Verkefni um fugla.
9. - 13. jan.	5	Myndbreyting Náttúran allan ársins hring bls. 62-63	• viti hvað felst í myndbreytingu skordýra.	Verkefni um myndbreytingu.

GILJASKÓLI